

Stage in Rusland

Door Bart Hillen, Student Wageningen Universiteit

Tijdens een stage in Rusland maakte Bart Hillen na een moeizaam begin geleidelijk aan kennis met de leefwereld van de vissers in de benedenloop van de Wolga. Omdat een deel van de visserij op de steur gericht is en/of gebruik maakt van illegale vismethoden is een deel van de activiteiten van deze groep illegaal, en kan als stropen worden gezien. Hieronder een verslag van zijn belevenissen.

Als student Aquacultuur en Visserij aan Wageningen Universiteit kreeg ik vorig jaar de mogelijkheid een stage te doen in Volgograd, Rusland. Deze grote stad ligt aan rivier de Volga. De Volga is, zoals zo vele grote rivieren, door dammen gecontroleerd. De laatste dam voordat de rivier uitmondt in de Kaspische Zee bevindt zich ter hoogte van Volgograd.

Eens per jaar wordt de dam open gedraaid en dat zorgt voor een overstroming van

een groot gebied net boven de Kaspische Zee. De vloedvlakte die dan ontstaat was voordat de rivier werd ingedamd een natuurlijk fenomeen. Dit wordt in feite op kunstmatige wijze weer tot stand gebracht. Het overstromde land wordt gebruikt als broedplaats door veel vissen uit de rivier. Het doel van mijn stage was te onderzoeken welke vissoorten gebruik maken van deze vloedvlakte.

Ik werd voor een periode van 3,5 maanden

Kwekerij met drijvende kooien op de Volga.

De kooien van de kwekerij.

ondergebracht midden in het gebied op een kleine steurkwekerij die zich langs de oever van de Volga bevond. Deze kwekerij bestond uit een serie kooien waarin zich steuren (*Acipenser gueldenstaedtii*, *Huso huso*, *Sterlets* en *Besters*) van diverse grootte bevonden. Deze kooien waren vastgemaakt aan een vlot met een kajuit. (Foto) Twee be-

wakers van deze drijvende kwekerij gaven de vissen dagelijks in stukken gesneden, verse vis. Het doel van deze kwekerij was mij niet helemaal duidelijk. De twee bewakers waren de hele dag dronken door de Vodka en daarom gaf ik de beesten af en toe maar eten. De baas van deze kwekerij heb ik niet gezien maar omwonenden vertelden dat hij gewoon een stropers was. Ik kreeg de indruk dat hij de kwekerij gewoon als dekmantel gebruikte voor illegale vangsten uit de rivier.

Toen het water ging stijgen ging ik met behulp van een Russische jongen kieunetten uitzetten om te kijken welke vissen er allemaal uit de rivier kwamen en de vloedvlakte optrokken. Ik was echter terecht gekomen tussen de lokale bevolking die volledig bestond uit stropers. Ik kreeg het dus meteen aan de stok met die stropers die mij als een directe concurrent in hun wateren zagen. Bijkomend probleem was dat niemand een woord Engels sprak en ik

Europese meerval, Siluris glanis

Stoper met steuren

(nog) geen woord Russisch. Ik kon ook niet naar huis bellen omdat ik in het veld geen bereik had met mijn telefoon.

Geleidelijke verandering van houding

Vooraf in de eerste weken had ik veel kopzorgen omdat de stropers mijn netten stalen, doorsneden of leeghaalden.

Na verloop van tijd ging ik wel meer met de stropers om. Ik integreerde geleidelijk in hun wereldje. Vooral in de laatste maand hadden ze mij helemaal opgenomen in hun samenleving. Doordat mijn onderzoek door tal van redenen al niet echt betrouwbaar meer was stroopte ik uiteindelijk fulltime met hen mee. Ik moest ook wel want er was geen winkel in de buurt om eten te halen. Ik heb de hele periode alleen maar vis gegeten die ik in mijn netten ving (vooral brasem, gibel, winde en voorn). Alleen als de stro-

pers gingen vissen op steur dan ging ik niet mee, want daar staat in Rusland minimaal 5 jaar gevangenis straf voor. Toch mocht ik een keer mee, gewoon om te kijken hoe ze grote vissen zoals steuren, meervallen, zil-verkarpers en witte zalmen vingen. Dit doen ze niet met netten maar met vlijmscherpe haken die ze aan soms wel kilometers lange lijnen vastmaken. Deze haken (zonder aas) liggen op de bodem en als een grote vis een lijn passeert dan blijft zo'n haak in de kop of in de flank van de vis steken en zwemt de vis zich vast. Een nogal morbide manier van vissen, het was niet voor niets streng verboden. Als het donker is dan controleren ze de lijnen of er een vis verstrikt zit in de haken. Het was wel een unieke ervaring om deze vissers aan het werk te zien.

De inspectie kwam vaak controleren maar die werd simpelweg omgekocht om de

Stroper met kieuwnet.

vangst door de vingers te zien. Ook bij de gesprekken die de stropers hadden met de inspectie was ik aanwezig en omdat ik inmiddels al aardig Russisch verstond kon ik die gesprekken volgen.

Het was triest om te zien hoe de Russen de nog resterende steuren in de Volga vingen en verhandelden. Ik ging de discussie met hen wel aan en vroeg wat de oorzaak is van het uitsterven van de steur. Ik vroeg of zij niet inzagen dat er dankzij hun werk straks helemaal geen vis meer in de rivier zwemt. Maar de stropers gaven anderen de schuld.

Het was de schuld van de indamming van de rivier, van de vervuiling van fabrieken en van de vissers in Iran en Azerbeidzjan.

Ik had ook niet anders verwacht dan een sterk staaltje struisvogel politiek. Maar ik heb wel ondervonden dat de natuurlijke steurpopulatie in de Volga aan een zijden draadje hangt.

De band die ik als Nederlandse student met deze vissers heb gekregen geeft me een klein beetje inzicht over de leef- en denkwijze in dit deel van de maatschappij in Rusland.

Grote zilverkarper.